

El nomenament de ministres des del 1997 ha infrarepresentat les zones plurilingües de l'Estat, segons un estudi

La investigació, en què participa la UV, demostra que amb el PP aquesta asimetria s'intensifica

Un estudi universitari demostra que no existeix una distribució geogràfica equitativa de la pluralitat de l'estat espanyol en el nomenament de ministres. L'anàlisi de 223 d'aquests càrrecs a través de 375 nomenaments, entre 1977 i 2021, va partir amb l'objectiu de demostrar una hipotètica sobrerrepresentació de ministres de les minories catalana, basca i gallega, si bé ha constatat que les zones amb identitat monolingüe copen l'elit ministerial.

Aquesta investigació, en la qual participen Juan Rodríguez Teruel (Universitat de València), Jean-Baptiste Harguindéguy i Cristina Fernández Rivera (Universitat Pablo d'Olavide) i Almudena Sánchez

Sánchez (Universitat a Distància de Madrid), pretenia demostrar si existia consociativisme en la política espanyola. És a dir, si es donava una forma de govern en societats profundament dividides en la qual el poder es reparteix entre les elits, més enllà de qualsevol lògica de majoria, a pesar de les divisions religioses, lingüístiques o ètniques que puguen existir entre els grups socioculturals.

El treball, publicat en la revista *Ethnopolitics*, no reflecteix una lògica consociativista de representació dels interessos territorials, sinó que més aïna es privilegia els ministres del gabinet de zones d'orientació lingüística monolingüe i emfatitza les habilitats individuals de les persones candidates més que les «quotes ocultes» referides a Catalunya, Euskadi i Galícia.

A més, les conclusions demostren que la selecció territorial depèn de tres variables principals: el nivell educatiu regional, la marginació de comunitats autònomes plurilingües i l'exclusió dels partits regionalistes i nacionalistes del Congrés, característiques que afavoreixen l'elecció de candidats ministerials provinents de comunitats autònomes sense llengua pròpia com ara Madrid, Castella i Lleó, Castella-la Manxa, Andalusia, Múrcia o Canàries.

Per arribar ací, l'article va analitzar els ministres del gabinet a l'Estat des del 15 de juny del 1977 (legislatura constituent) fins al 27 de gener del 2021 (legislatura XIV). En l'àmbit metodològic, el conjunt de dades complet incloïa 223 ministres espanyols i 375 nomenaments en total, informació que, disponible prèvia sol·licitud, conté detalls relacionats amb els gabinets, partits, titulars, lloc de naixement, durada i carteres durant els últims 44 anys.

«Hem adoptat l'enfocament metodològic d'elits polítiques per abordar una pregunta més complexa sobre com està distribuït l'accés als ressorts del poder polític dins d'Espanya. Hem deixat de costat els parlamentaris, on el sistema electoral preserva els equilibris territorials, per centrar-nos en un segment dels governants, el ministerial, precisament on el marge de decisió dels caps de govern hauria de facilitar la representativitat territorial, si aquesta fora un

criteri rellevant», explica el professor Juan Rodríguez Teruel en un comunicat.

A partir d'ací, les conclusions mostren alguna cosa que els seus treballs anteriors ja havien apuntat: l'origen territorial dels individus importa per facilitar l'accés a llocs de poder. Els polítics de l'arc mediterrani, des de Catalunya fins a Andalusia oriental, tenen moltes menys probabilitats d'entrar en el govern.

Amb el PP, l'asimetria s'intensifica

També hi ha un efecte partidista. Amb el PP, aquesta asimetria s'intensifica, mentre que amb el PSOE es redueix, sense desaparèixer, i la sobrerrepresentació de Madrid es manté. «A més, tenim molts indicis que el que s'ha vist al grup de ministres es pot veure encara més accentuat en altres segments de l'elit política de l'Estat (judicial o administrativa)», segons l'expert.

Aquesta asimetria en l'accés al poder, segons l'anàlisi, és rellevant en un estat amb una composició territorial complexa, perquè limita la pluralitat en la direcció, condiona com es presenta davant els seus ciutadans i pot tindre conseqüències sobre «decisions importants».

Com a mostra, un recent treball del professor Andrés Rodríguez Pose explica que en altres països aquesta distribució territorial pot tindre efectes clars sobre la despesa pública o altres polítiques públiques. «Caldrà mirar-ho per al cas espanyol», adverteix l'investigador de la UV.